

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ

Дипломски рад

Тероризам против Краљевине Југославије
(Краљевине СХС) од 1918. до 1941.

Професор:

Проф. др Зоран Драгишић

Кандидат:

Немања Цветановић 118/12

Београд, 2017.

Садржај

Увод	3
1. Тероризам у 20. веку	4
1.1. Тероризам на нашим просторима.....	5
2. Комунистичка партија Југославије	7
3. Унутрашња македонска револуционарна организација (ВМРО)	9
3.1. Активности ВМРО	11
4. Усташки тероризам и диверзантске акције.....	12
4.1. Деловања Усташке терористичке организације.....	13
4.1.1. Велебитски устанак.....	14
4.1.2. Атентат на краља Александра.....	15
Закључак	18
Литература.....	19

Увод

Југославија (Краљевина СХС) је настала на Конференцији мира у Паризу 1919. године. Као и друге новоформиране државе, била је део решења питања безбедности у Европи.

Од Балтика до Средоземног мора формиран је појас нових држава које су биле под заштитом сила победница у Првом светском рату. Главне сврхе тог појаса биле су: спречавање совјетске експанзије у Европу, обуздавање реваншизма поражених држава, отпор италијанском експанзионизму усмереном ка Балкану.

У стварању и историји југословенске државе сукобљавала су се два принципа: сила и право. (Перовић, 2015) Тај сукоб је подривао заједништво. Осим тога, у завршној борби за југословенско уједињење неке су одлуке ојачале положај Србије и изазвале поделе које су се трајно одржале.

Унутар земље створен је фронт састављен од различитих људи којима је заједничко било незадовољство новом државом, као и разне терористичке организације.

Најактивније су биле Комунистичка партија, ВМРО и усташе, док се албанско незадовољство изражавало непрестаним оружаним отпором ниског интензитета. Терористички напади на Југославију јављају се од њеног оснивања, а врхунац су досегли током тридесетих година. (Добривојевић, Милорадовић, 2014)

1. Тероризам у 20. веку

Тероризам, као друштвени феномен, постоји од када цивилизација памти почетке друштвено-политичких уређења, а питање његовог формалног настанка само је ствар његовог историјског бележења као и интерпретације сукоба и насиља у друштву, за које се овај појам веже.

Иако карактерише све епохе људског друштва, тероризам као термин, тачније оно што се данас под њим подразумева, у масовнију употребу ушао је тек крајем 19. века. (Никодиновић, 2017)

Док је у почетку служио као ознака за насиље револуционара који су се борили за власт, а затим се њиме одржавали на њој, тероризам је током 19. века био уско везан за насилничко деловање анархистичних и нихилистичних група, али и неких радничких као и ултранационалистичких политичких организација и покрета.

У 20. веку тероризам је прошао кроз велике промене и модернизацију да би другом половином тог века доживео највећи успон. Развијао се на основама отуђености и незадовољства појединаца и група, етничким тензијама, националним сукобима, али и злоупотреби власти у појединим земљама.

Употреба нове технологије подстакла је терористе да делују насилније и обезбедила им лакши и прецизнији начин одабира мета као и извођења напада.

Већина терористичких организација које су формиране током прве половине 20. века, биле су мотивисане тежњом ка слободи од колонијалног ропства, тзв. „борбом за национално ослобођење”. (Живаљевић, Југовић, 2014)

Током оба светска рата коришћен је терор у најекстремнијим облицима како би се креирао и ширио страх међу становништвом. То је, а нарочито током Другог светског рата, довело до драстичног кршења ратног права, страдања милиона недужних цивила и огромних разарања несразмерно остварењу војног циља.

1.1. Тероризам на нашим просторима

Ако сагледамо историјски контекст тероризма на простору Србије уочићемо да онога што се данас сматра тероризмом није било на овим просторима све до почетка Балканских ратова, тачније до ослобађања Косова и Метохије од турске власти, јер је до тада Краљевина Србија била готово једнонационална.

За разлику од остатка Европе коју је прожимала револуција и којом су харали анархисти и нихилисти, у Србији током 19. века није било терористичког деловања зарад остварења политичких циљева. (Никодиновић, 2017)

Прва учестала искуства са савременим тероризмом Србија је имала са проширењем Краљевине на суседне државе (Хрватску и Словенију), чије становништво није у потпуност подржавало стварање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (СХС).

Као основа отпора новонасталој Краљевини Југославији убрзо је формиран Хрватски усташки покрет у дијаспори са центрима за терористичку обуку у Италији и Мађарској. У то време су бугарски терористи били активни на југу земље као и унутрашња македонска револуционарна организација (ВМРО). (Никодиновић, 2017)

Врхунац тероризма над Краљевином Југославијом био је удружени усташко-македонско-бугарски атентат на краља Александра I Карађорђевића у Марсеју, 9. октобра 1934. године.

Након атентата италијанске власти су протерале усташе, али не задуго. Наиме, 1940. године опет је дозвољен рад усташких организација преко којих је Италија субверзивно деловала према тадашњој Југославији, све до немачко-италијанске инвазије априла 1941. године. (Димитријевић, 2008)

Прве две године после Првог светског рата (1919-1921) побуне и активности одметничких и терористичких група представљале су карактеристику на тим просторима. Такође, и југословенски комунисти су након Првог светског рата дејствовали терористички због чега су као политичка странка били забрањени, мада су они своје методе називали револуционарним.

Њихова минијатурна револуција је прерасла у партизанску герилу током Другог светског рата, из кога су маја 1945. изашли као победници и тако су од забрањене револуционарно-терористичке организације преко антифашистичко-ослободилачког покрета дошли до легитимне власти. (Никодиновић, 2017)

Са друге стране, усташе су након слома Краљевине Југославије добиле у руке власт над новоформираном марионетском Независном Државом Хрватском (НДХ), да би опет 1945. године емигрирали и наставили терористички да делују из дијаспоре. Историјски парадокс је да су се чланови Равногорског покрета, познатији као четници, који су себе доживљавали и представљали као носиоце политичког наслеђа и легитимитета Краљевине, крајем рата већ нашли у илегалу одакле су терористички деловали све до средине 1950-тих када су фактички истребљени¹⁶⁰ са простора новоформиране тзв. “Друге Југославије”.

Познавајући српске, а поготово хрватске националисте и оправдано ишћекивајући њихово терористичко груписање и деловање широм новонастале Југославије комунистички режим је, по узору на совјетски модел, креирао репресиван, веома разгранат и моћан безбедносни апарат.(Никодиновић, 2017)

2. Комунистичка партија Југославије

Комунистичка партија Југославије је од свог настанка 1919. године била носилац радикалног отпора режиму класне владавине. новооснована партија је остварила огроман успех на првим послератним изборима у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, након чега је забрањена декретом.

Ово је довело до радикализације једног дела, првенствено млађих, комуниста. Уследили су атентати на творце злогласне Обзнане – неуспели атентат на регента Александра Карађорђевића на Видовдан 28. јуна 1921. године и успели атентат на министра полиције Милорада Драшковића 21. јула исте године. (Павлица, 2015)

Након овог су похапшени сви посланици КПЈ у парламенту. Због драматичне ситуације, многи комунисти су напустили земљу, делујући наредних година из центара емиграције у Бечу, Паризу, Прагу и Москви.

Након завођења диктатуре у Југославији 1929. године, Комунистичка партија је позвала народ на устанак. Уследили су полицијске одмазде, током којих су убијене и ухапшене многе комунистичке вође.

Илегалци су послати у разне крајеве земље да прикупљају оружје и организују нападе на полицију. Истовремено су редовно дистрибуирани леци и илегални материјали који позивају на устанак.

Прва половина 1929. године обележена је серијом оружаних окршаја између комуниста и полиције. Малобројни комунисти су узалуд покушавали да покрену масе на „оружани устанак“ путем изолованих уличних борби.

У наредним годинама КПЈ је на све начине покушавала да се стави на чело борбе потлачених народа Југославије против војно-монархијске диктатуре. Почетком 1930-их подржавала је разне националистичке покрете против српске превласти, укључујући Косовски комитет, Унутрашњу македонску револуционарну организацију, црногорске сепаратисте и усташе. (Павлица, 2015)

У септембру 1932. године КПЈ је прогласом поздравила напад усташа на неколико жандармеријских станица у Лици и позвала комунисте да подрже њихову национално ослободилачку борбу.

КПЈ је улагала посебне напоре да се стави на чело хрватског националног револуционарног покрета. Драматичан Хитлеров успон 1930-их задао је тежак

ударац комунистичком покрету, посебно у Немачкој, где су комунисти међу првима затворени у концлогоре. Око 1935. године КПЈ прихвата нови курс Коминтерне да је фашизам највећи непријатељ, и ради на стварању народног фронта у који би окупила све демократске снаге против фашизма.

Недуго затим уследила је Велика Стаљинова чистка у Совјетском Савезу, позната као Велики терор.

За само две године стрељано је на стотине хиљада људи, а милиони су одведени у логоре. (Извор 2) Репресија према опозицији, замишљеним шпијунима, диверзантима и политичким противницима досегла је размере масовног злочина.

Након сече вођства КПЈ у Москви, дошло је до борбе за власт међу преживелима. Организациони секретар Јосип Броз, једини члан Политбироа који је остао жив и на слободи, прогласио је себе новим вођом партије, а своје најближе сараднике „привременим руководством“.

Након две деценије покушаја и погрешке, КПЈ је стекла огромно искуство конспиративног рада, мрежу илегалца широм земље и пар стотина прекаљених антифашистичких шпанских бораца, јединих млађих Југословена који су икад учествовали у неком рату. Ти људи су након Хитлерове инвазије чинили кичму отпора у окупираној Југославији. (Павлица, 2015)

Током читавог међуратног периода, КПЈ је покушавала да се стави на чело борбе угњетених народа, односно да повеже национално-ослободилачке покрете са класном борбом.

3. Унутрашња македонска револуционарна организација (ВМРО)

Унутрашња македонска револуционарна организација је била тајно револуционарно удружење чија је активност крајем 19. и почетком 20. века имала за циљ стварање независне државе Македоније, али је касније постало инструмент бугарске политике на Балкану. (Извор 3)

ВМРО основана је у Солуну 1893. године као организација чији је званични циљ био добијање политичке аутономије за македонску и једренску област. Првих година организација се звала Бугаро-Македоно-одрински револуционарни комитет, а касније мења име у Унутрашња македонска револуционарна организација- ВМРО. (Тасић, 2002)

Унутрашњи сукоби две струје су пратили организацију од њеног оснивања. Једну струју су чинили врховисти који су од 1895. године били окупљени у оквиру организације Врховни македонски комитет (ВМОК) и чија је делатност сматрана покушајем Бугарске да створи Велику Бугарску асимилацијом становника Македоније. Другу струју су чинили централисти чија је активност тумачена као покушај да се оствари слобода за вековима поробљено становништво Македоније. На другом конгресу одржаном у Солуну 1896. године у организацију је прикључен и Једренски вилајет, а донет је и нови устав организације, који прописује као највише управно тело Централни комитет, по коме се будући активисти ВМРО називају „централистима“. (Симијановић, 2008)

У Софији је 1894. године основан врховни македонско-једренски комитет под окриљем бугарске владе. Организација је недуго потом почела са оружаним активностима. Већ половином исте године једна бугарска чета је запалила Мелник. (Војводић, 2004)

Војно-политичка акција ВМРО између два светска рата наставак је акције те организације у измењеним политичким, друштвеним и историјским околностима и представља по свом значају један од саставних делова решења тзв. македонског питања. (Тасић, 2002)

Мир који је наступио након завршетка Првог светског рата са собом је донео велики број промена како у Европи тако и на Балкану. Након распарчавања

територије европске Турске и њихових неколико подела, мировни уговори са пораженим државама Централних сила створили су коначну слику територијалног разграничења на Балкану. Бугарска као поражена била је обавезна да плати ратну одштету победницима, а њене некада велике оружане снаге драстично су смањене, док је општа војна обавеза била укинута. Управо та чињеница приморала је челнике „македонствујућих“ да се временом промене начин деловања у тим областима. (Тасић, 2002)

Вишедеценијско трајање ВМРО и њено искуство омогућили су јој да одмах после завршетка Великог рата врати већину својих активности на предратни ниво. Организација се тада суочила са у много чему измењеним околностима. Због појаве граница изгубила је слободу кретања коју је имала за време Турака.

У почетку нове послератне етапе у раду ВМРО мислио се да ће стари начин тј. класично комитско четовање бити сасвим довољно за успешан рад. Централни комитет сматрао је да ће након почетног периода обнављања инфраструктуре организације, што подразумева убацивање потребног броја чета, њиховог распоређивања по рејонима и обезбеђивања јаке подршке локалног становништва, уследити свеопшта акција, тј. устанак. (Тасић, 2002)

Устанак је требало да буде толиког обима да међународна заједница, односно Друштво народа не остане равнодушно пред тим питањем, већ да се њиме озбиљно позабави.

Првих година након Великог рата руководиоци ВМРО, у покушају да обнове своје некада снажно присуство у Македонији, на терен шаљу знатан број својих војвода са мањим или већим четама, све са циљем да се снажним теренским присуством изврши јак притисак на традиционално колебљиво становништво Македоније.

Током двадесетих година четничка акција ВМРО је доживела озбиљну кризу, а разлози леже у чињеницама да је велики број старих војвода био ликвидиран у унутрашњим обрачунама у организацији или је њихов утицај на рад ВМРО био потпуно маргинализован тиме што нису имали никакву улогу у одлучивању, јер су искључени из Централног комитета. (Тасић, 2002)

3.1.Активности ВМРО

Неке од терористичких акција: масакр сељака у селима Кадрифалково и Сушево, који је коштао 35 људских живота; убиство генерала Михајла Ковачевића у Штипу и убиство још десетак других официра граничара разних чинова; затим 10 терористичких напада у јавним зградама (кафанама и ресторанима) који су однели 94 живота и других 28 напада усмерених против железнице и њене имовине.(Добривојевић, Милорадовић, 2014)

Биланс терористичких активности ВМРО на територији Краљевине Југославије између 1919.и 1934.године даје коначан збир од 467 комитских упада, атентата, заседа, отмица, подметнутих бомби и других облика терористичких дејстава. Директне последице су те да је у сукобима са комитама или од њиховог дејства погинуло или било рањено 185 припадника органа реда, тј војске и жандармерије, док је међу цивилним становништвом тај број, као и увек, нешто већи, тачније 253.

Међу припадницима органа реда највећи терет поднели су припадници Краљевске жандармерије, од којих су погинула двојица официра и 70 жандарма, док је рањених било 41.(Тасић, 2002)

Губици припадника ВМРО у бројчаном смислу такође нису занемарљиви. У истом том времену они су изгубили тачно 268 активиста, у тај број рачунају се погинули, рањени и заробљени.

Последица тога била је атмосфера опште несигурности. Забринути су били сви припадници тадашњег друштва: државни чиновници, нарочито они на вишим положајима, припадници органа реда, истакнуту јавни и национални делатници, свештеници и просветари. Сви они осећали су како животну тако и материјалну угроженост.

Политичку нестабилност обично прати и економска, овде је она била јаче изражена, нарочито због комитских напада на железничку инфраструктуру, али и због великих проблема заосталих од времена турске владавине и недавних ратова.(Тасић, 2002)

4. Усташки тероризам и диверзантске акције

Усташа - хрватска револуционарна организација (скраћено УХРО или усташе), је била терористичка организација основана 1929. године у циљу стварања Независне Државе Хрватске оружаним средствима и њеног отцепљења од Краљевине Југославије.(Извор 1)

7. јануара, др. Анте Павелић тајно оснива УХРО (Усташа-хрватска револуционарна организација) у старој каноничкој курији на Каптолу у Загребу, ради борбе против тираније краља Александра Карађорђевића и Југославије, а за остварење самосталне хрватске државе.(Извор 1)

Идеологија усташа је била мешавина фашизма, нацизма, хрватског ултранационализма и римокатоличког верског фундаментализма, 1933. године организације је преименована у Усташа - Хрватски револуционарни покрет и тај назив је остао до Другог светског рата.

Усташка терористичка организација је прихватила екстремну франковачку идеологију, засновану на хрватској политици заступаној крајем 19. и почетком 20. столећа. Један од најактивнијих послератних франковаца био је загребачки адвокат др Анте Павелић (злогласни поглавник НДХ) који је, углавном, наставио антисрпску политику Јосипа Франка.

Немајући подршке у хрватском народу, он је после шестојануарске диктатуре легално отишао у иностранство, где се ослањао на ревизионистичке снаге Мађарске, Бугарске (нарочито на терористичку организацију ВМРО) и Аустрије (на тзв. легитимисте који су маштали о обнови Хабсбуршке монархије), а посебно на фашистичку Италију.(Терзић, 1980)

20. априла 1929. године представници УХРО Павелић и Перчец посећују Софију где с представницима ВМРО (Унутрашње македонске револуционарне организације) потписују Софијску декларацију, којом наглашавају да ће координирати "своју легалну дјелатност за извојштење човјечјих и народних права, политичке слободе те подпуне независности и Хрватске и Македоније". Због ове декларације Павелића и Перчеца Суд за заштиту државе у Београду осудио је 17. јула 1929. на смрт. Отада Павелић јавно наступа против Краљевине

Југославије и тражи успостављање самосталне хрватске државе. Наступа оснивање усташког логора у Бовењу, близу Бресције у северној Италији. (Извор 1) Први усташки камп у Италији основан је 1931. у малом планинском селу Бовегно у покрајини Бресциа. Логор је у почетку имао само 15 до 20 чланова углавном бивши радници из Белгије, као и неколико усташких симпатизера који су били избеглице из домовине.

Крајем 1932. године имао је само 92 чланова према каснијој изјави Славка Кватерника који је затим посетили камп. Због тога је Павелић морао ставити нове чланове Белгијског удружења за узајамну помоћ и јужноамеричке "хрватске домовинске безбедности". (Грђан, 2014)

Усташа, хрватска револуционарна организација, почиње у јануару 1932. издавати први број месечника "Усташа" у Хрватској. Средином 1932. објављен је устав Усташе хрватске револуционарне организације (УХРО) и разни прописи у вези с организовањем. (Извор 1)

4.1.Деловања Усташке терористичке организације

Војно увежбавање се вршило по усташким логорима који су били распоређени диљем Европе, од којих су најважнији: Јанка Пуста у Мађарској (лето 1931.), Бовењо у Италији (почетак 1931.) и Липари у Италији (1934.). Такође се оснивају и логори у Данској, Аустрији и Немачкој. У Хрватској су се налазиле војне формације у Копривници (која је имала везу с Јанка Пустом) и подручју Далмације (где има девет усташких скупина), а преко Задра, Ријеке и Јанка Пусте пребацују се људи и оружје. (Извор 1)

Прве терористичке акције фрањеваца у домовини већ су забележене 1929. године од 1930. године, а нарочито од 1931. године, почели су да се примењују широм земље. Они су организовали бројне атентате, као и стављање експлозивних направа у јавне зграде као и војне, оружане и полицијске објекте, које су желели изазвати страх од режима, али и да представи светску јавност постојањем усташког покрета и његових циљева. Они су оправдали своју терористичку акцију увођењем диктатуре као одговор на режим репресије.

У почетку главни организатор усташке терористичке активности био је Густав Перчец. У његовом стан у Бечу је преговарао о терористичким акцијама, одакле су одржаване везе франковцима у Загребу. Поред тога, Перчек је често путовао у Мађарску где се састао са истомишљеницима из домовине.(Грђан,2014)

С временом се усташка организација у иностранству посветила устројавању војничких јединица које су требале постати језгро устанка против Југославије, али и будући ембрион Хрватске оружане снаге.

Када су 1931. аустријске власти протерале Перчеца из Беча, отишао је у Мађарску, где је под лажним именом Емил Хорват преузео закуп у Јанка – Пусзту близу границе са Југославијом. Организовао је усташки камп за војну обуку и уз подршку мађарских власти. На почетку је успело сакупљати само 15 до 20 хрватских емиграната који су живели на фарми као пољопривредни радници. Такође је "Јанковац" (као што је било усташе у почетку је деловао само као радни логор за смештај и подршку својих чланова да то учине

Касније је претворен у војни логор из кога су планиране и спроведене акције Југославије. Према Перчевићевим речима, овај логор никада није окупио више од 40-50 људи, тако да јесте био је неколико пута мањи од кампа у Италији.(Грђан,2014)

4.1.1.Велебитски устанак

У септембру 1932. организован је тзв. Лички или Велебитски устанак, када наоружане усташе нападају жандармеријску станицу близу Госпића. Оружје и неколицина емиграната стигли су преко Задра, суделовали су и домаће усташе с подручја Госпића.

У Госпићу и околини група усташа била је прилично јака и укључивала су, између осталог, Андрија Артуковић, Марко Готово и Јурај Јуцо Рукавина. С обзиром на "устанак", било је потребно привући што више домаћих људи околних села, па чак се покушавало ступи у контакт са војском, али без много успеха. (Грђан, 2014)

Већ у пролеће те године започет је трансфер оружја из Италије, односно из Задра и Ријеке, у јулу је преко Задра ушло неколико наоружаних усташа из Бовегна који

су требали заједно с истомишљеницима из овога краја извести напад на жандармеријску постају у селу Брушане код Госпића.

У ноћи између 6. и 7. септембар спроведена је планирана акција на жандармеријску станицу као и на приватне куће њених заповедника након чега је уследио бекство усташа према Италији, односно у Задру и даље у логор у Бовегну. Реакција режима на ову усташку акцију била је брутална те се поступало на изузетно груб и осветнички начин како би се ухапсили атентатори и њихови помагачи.

Треба напоменути да овде није реч о устанку у правом смислу речи, већ о акцији која је требала да изазове забринутост код режима, али и снажну промоцију код хрватског народа и светска јавност.(Грђан, 2014)

Догађај је имао прилични одјек у страној штампи, посебно у италијанској и мађарској где се приказивао као почетак грађанског рата у Југославији. Комунистичка партија Југославије такође прогласом »поздравља усташки покрет личких и далматинских сељака и ставља се потпуно на њихову страну«. (Извор 1)

4.1.2.Атентат на краља Александра

17. децембра 1933. године Петар Ореб и Иван Херничкић, припадници усташког покрета, покушавају да убију краља Александра приликом његове посете Загребу, што је успешно спречила југословенска полиција, ухапсивши атентаторе.

Након тога, крајем августа 1934. године, на позив Анта Павелића, вођа ВМРО-а Ванчо Михајлов је допутовао у Рим како би се договорили детаље око извршења атентата на краља Александра.(Извор 1)

Одлучено је да се атентат изврши у Француској јер се већ знао програм Александрове предстојеће посете. Вођа хрватских усташа Павелић издаје декларацију којом осуђује краља Александра на смрт, а по усташким логорима почињу интензивне припреме за атентат.

Највеће припреме вршене су у логору Јанка Пуста и Нађ Кањижа, где усташе за извршење атентата обучава професионални атентатор ВМРО-а, Владимир Гергијев Керин, звани Владо Черноземски. Након обуке између 15 најуспешнијих терориста, избрана су тројица атентатора: Мијо Краљ, Иван Рајић и Звонимир

Поспишил. Четвртог атентатора Черноземског, Павелић је одабрао на предлог Михајлова.(Извор 1)

Тренутак када атентатор Владо Черноземски скаче на кола и убија краља Александра.

Краљ, Поспишил и Рајић су добили лажне пасоше од мађарске обавештајне службе. Њих тројица су, по налогу Анте Павелића, дошли у Цирих где су их чекали Еуген Кватерник и Черноземски, који су дошли из Италије.

Група коју предводи Кватерник прешла је у Француску, где су се пријавили под чехословачким документима.

8. октобра су сви пошли за Марсеј, где им је Кватерник дао план града и показао место одакле би пуцали на краља. 9. октобра 1934. усташе са ВМРО убијају краља Александра у Марсеју, приликом његове званичне посете Француској. Атентатор, Владо Черноземски, припадник Унутрашње македонске револуционарне организације, усмртио је краља Александра са четири метка, а једним је лакше ранио француског министра иностраних послова Луја Бартуа, који је услед неадекватне медицинске помоћи искрварио и умро.

У атентат су биле умешане и поједине стране силе, у првом реду Мусолинијева Италија, која је имала територијалне претензије ка Југославији, односно њеној јадранској обали.(Извор 1)

Према Павелићу, краљева смрт би требало да доведе до распада Југославије и успостављања независне Хрватске, али се испоставило да се преварио јер је тада уследио усташкој организацији најгори период.

С обзиром да је Мусолини увидео да очито неће доћи до жељеног устанка у Хрватској који је требала, како се надао, инспирисати краљева смрт и с обзиром да се за време истраге открила италијанска потпора усташама, Дуче је био присиљен учинити потезе који су ишли на штету усташког покрета, али који су требали амнестирати Италију пред светском јавношћу.(Грђан, 2014)

Он је зато наредио хапшење Павелића и Е. Кватерника како би, показао да не подржава њихову политику те је провео интернацију 150 усташа из континенталне Италије до вулканског острва Липари, у близини Сицилије, чиме је усташка организација сведена само на опстанак.

Поред тога што су интернирани, усташе су већ биле и 14. октобра потпуно разоружане. Атентат је заправо узроковао нагло гашење целокупне усташко -

домобранске делатности у Европи, осим у Италији, но и тамо је наступио готово потпуни престанак сваког јавног усташког деловања. До мање обнове усташко - домобранске делатности дошло је у Немачкој и Аустрији, али никада у ранијем обиму. (Грђан, 2014)

Закључак

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929, Краљевина Југославија од 1929. до 1941. године имала је кратку историју: свега 23 године. (Перовић, 2015)

Идеја о уједињењу јужнословенских народа јавила се у 19. веку као израз тежњи једних да се ослободе Османског царства, а других Хабзбуршке монархије.

Међутим, јединство народа није било могуће. Свако се борио за премоћ и самосталност. То је и условило настанак група и организација, чији је главни мотив било национално ослобођење.

Највеће деловање тих организација, окарактерисаних као терористичке, било је после Првог светског рата, након нове расподеле граница.

Неки незадовољни постојећим стањем, други са претензијама за већом територијом, условило је деловања на фронтовима у миру, како би се дошло до промене у личну, односно националну, корист.

Све те активности водиле су ка распаду једне идеје, идеје о стварању о уједињењу народа.

Литература

1. Војводић, М., (2004)., *Конзуларна конвенција између Србије и Турске (1879-1896)*, Вардарски зборник , 3, Београд.
2. Грђан, М., (2014)., *Усташка емиграција за вријеме Краљевине Југославије-дипломски рад*, Филозофски факултет, Свеучилиште у Загребу, Загреб.
3. Димитријевић Б.,(2008)., *Историјски аспекти тероризма у Србији*, Историја 20. века, 2008, Београд, вол. 26, бр. 1.
4. Добривојевић, И., Милорадовић, Г., (2014)., *Угрожена држава- Тероризам у Краљевини Југославији*, преузето 10.9.2017., са: http://euroclio.eu/wp-content/uploads/educational_resources/2014%20Once%20Upon%20a%20Time..We%20Lived%20Together/Bosnian/16.%20Ugrozena%20drzava.pdf
5. Живаљевић, Д., Југовић, А., (2014)., *Тероризам као безбедносни проблем и друштвена девијација*, преузето 10.9.2017., са: <http://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0354-8872/2014/0354-88721401085Z.pdf>
6. Извор 1- *Усташе*, Јасеновац, преузето 10.09.2017., са: <http://www.jasenovac.in.rs/zlocini-ndh-sve/ustase.html>
7. Извор 2- Soviet Repression Statistics, (2002)., EUROPE-ASIA STUDIES, Vol. 54, No. 7, 1151–1172
8. Извор 3- *Унутрашња Македонска Револуционарна Организација*, преузето 10.9.2017., са: http://www.babylon-software.com/Унутрашња_Македонска_Реовлуционарна_Организација/Serbian
9. Никодиновић, Н., (2017)., *Америчка национална стратегија за борбу против тероризма на почетку 21.века-докторска дисертација*, Факултет политичких наука, Београд.
10. Павлица,Д., (2015)., *Рана историја КПЈ*, преузето 10.9.2017. са: <https://damjanpavlica.wordpress.com/2015/01/19/rana-istorija-kpj/>
11. Перовић, Л., (2015)., *Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929) / Краљевина Југославија (1929–1941): настанак, трајање и крај*, YU historija, преузето 10.9.2017., са: http://www.yuhistorija.com/serbian/jug_prva_txt01.html

12. Симијановић, Ј., (2008)., *Околности на почетку српске четничке акције, неки покушаји сарадње и сукоби четника и комита у Македонији*, Баштина, Приштина-Лепосавић.
13. Терзић, В., (1980)., *Слом Краљевине Југославије 1941.*, Народна књига, Београд.
14. Тасић,Д., (2002)., *Војно-политичка акција „македонствујућих“ у Краљевини СХС/Југославији 1919-1934.године*, Архив, Часопис Архива Југославије, 3.